

KABULÜNÜN 102. YILINDA
İSTİKLÂL MARŞI VE MİLLÎ ŞAİRİMİZ
MEHMET ÂKİF ERSOY
3. ULUSLARARASI SEMPOZYUMU

12 MART 2023

EDITOR

PROF. DR. MEHMET ÖNAL

ISBN:978-625-367-039-9

IKSADINSTITUTE.ORG

Kabulünün 102. Yılında İstiklâl Marşı ve
Milli Şairimiz Mehmed Âkif Ersoy
3. Uluslararası Sempozyumu

12 Mart 2023

EDITOR

Prof. Dr. Mehmet ÖNAL

All rights of this book belong to

IKSAD Publishing House Authors are responsible both ethically and juridically

IKSAD Publications - 2023©

Issued: 10.04.2023

ISBN -978-625-367-039-9

**Kabulünün 102. Yılında İstiklâl Marşı ve Milli Şairimiz
Mehmed Âkif Ersoy 3. Uluslararası Sempozyumu
İSTİKLAL MARŞINI İNGİLİZCE'YE ÇEVİRİRKEN DİKKAT EDİLMESİ
GEREKEN UNSURLAR**

IMPORTANT CONSIDERATIONS WHEN TRANSLATING THE TURKISH NATIONAL
ANTHEM INTO ENGLISH

Dr. Öğrt. Üyesi Ajda Baştan
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
ORCID 0000-0001-8171-8644

ÖZET

Bu çalışmada, İstiklal Marşı'nın İngilizceye edebi ve kurallı bir şekilde nasıl çevrilmesi gerektiği anlatılmıştır. Ayrıca, örnek olarak İstiklal Marşı'nın ilk iki kıtası, edebi çeviri kurallarına uygun bir şekilde İngilizceye çevrilmiştir. Edebi çeviri yapmak, özellikle şiir çevirisi yapmak zorlu bir iştir, çünkü edebi eserler sadece kelimelerin bir araya gelmesinden ibaret değildir. Bu nedenle, çeviri yaparken, yazarın duygusal içeriği ve anlatımı gibi edebi unsurların korunması çok önemlidir. Çevirmen, kaynak ve hedef dildeki edebi unsurları anlayarak, doğru kelime ve cümle yapıları seçerek şiirin anlamını ve yapısını korumalıdır. İstiklal Marşı gibi muhteşem bir şiirin İngilizceye çevrilmesi zorlu bir görevdir, çünkü şiir, Türkçe dilinin belirli bir ritmi, uyumu, kafiyesi, söz sanatı, kelimelerin vurgusu ve anlamına dayanan özel bir yapıya sahiptir. Ayrıca, Mehmet Akif Ersoy'un sıklıkla kullandığı kelime oyunları, mecazlar ve semboller de çeviri sürecinde bir zorluk oluşturur. Bu özellikler, kelime kelime çeviriyle karşılanamayacak kadar karmaşıktır. Şiirin anlamını ve duygusunu korumak için, İngilizce çeviride Türkçe'nin dil yapısına benzer bir ritim ve uyum yakalanmalıdır. İngilizce çeviride, satır uzunlukları, zamanlar, isimler ve fiiller de aslına uygun olarak kullanılmalıdır. Ayrıca, şiirin kültürel, tarihi ve toplumsal referansları da doğru bir şekilde İngilizceye çevrilmelidir. Sonuçta, İstiklal Marşı gibi milli bir şiirin İngilizceye edebi ve kurallı olarak çevrilmesi, İngilizce konuşanlar için marşın anlamını daha iyi anlamalarına yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Edebi Çeviri, İngilizce Çeviri, İstiklal Marşı, Mehmet Akif Ersoy

ABSTRACT

In this study, it is explained how the Turkish National Anthem, "İstiklal Marşı," should be translated into English in a literary and structured manner. Additionally, as an example, the first two stanzas of the anthem have been translated into English according to the rules of literary translation. Literary translation, especially poetry translation, is a challenging task because literary works are not only about the combination of words. Therefore, when translating, it is crucial to preserve the literary elements such as the emotional content and

Kabulünün 102. Yılında İstiklâl Marşı ve Milli Şairimiz Mehmed Âkif Ersoy 3. Uluslararası Sempozyumu

expression of the poet. The translator must understand the literary elements in both the source and target languages, and choose the correct word and sentence structures to preserve the meaning and structure of the poem. Translating a magnificent poem like the Turkish National Anthem into English is difficult because the poem has a specific structure based on the rhythm, harmony, rhyme, figure of speech, emphasis of words, and meaning of the Turkish language. Moreover, wordplays, metaphors, and symbols used by Mehmet Akif Ersoy, the author of the anthem, also pose a challenge during the translation process. These features are too complex to be met by word-for-word translation. To preserve the meaning and emotion of the poem, a rhythm and harmony similar to the Turkish language structure should be captured in the English translation. In the English translation, line lengths, tenses, nouns, and verbs should be used correctly. Additionally, the cultural, historical, and social references of the poem should also be transferred correctly into English. Consequently, translating a national poem like the Turkish National Anthem into English in a literary and structured way will help English speakers better understand the meaning of the anthem.

Keywords: Literary Translation, English Translation, National Anthem, Mehmet Akif Ersoy

GİRİŞ

Edebi çeviri, edebi eserlerin bir dilden başka bir dile aktarılması işlemidir. Çevirmen, orijinal eserin tüm inceliklerini koruyarak, hedef dile uygun bir şekilde aktarmak zorundadır. Edebi çeviri, dilbilgisi, kelime dağarcığı, sözcük oyunları, atasözleri, mecazlar, anlam değişiklikleri, ritim, ton, vurgu ve stil gibi çeşitli faktörlerin hassas bir şekilde ele alınması gerektiği için oldukça zordur. Ayrıca, edebi eserlerin anlamı ve yorumu, zaman ve kültür bağlamına bağlıdır ve bu nedenle çevirmenler, kaynak ve hedef dillerin kültürel farklılıklarını da dikkate almak gerekmektedir.

Edebi çeviri yapmak, özellikle şiir çevirisi yapmak zordur çünkü edebi eserler, sadece kelimelerin bir araya getirilmesinden ibaret değildir. Bildiğimiz gibi, edebiyat eserleri, yazarın düşüncelerinin ve duygularının kelimelere dökülmesidir. Bu nedenle, eserin çevirisinde, yazarın duygusal içeriğinin ve anlatımının korunması çok önemlidir. Aynı zamanda, şiirlerde sıklıkla kullanılan semboller ve kelime oyunları da çeviri sürecinde bir zorluk oluşturur. Söz konusu dil özelliklerinin çevirisi doğru bir şekilde yapılmadığında, şiirin anlamı ve anlatımı kaybolabilir. Dahası, her dilin kendine özgü bir yapısı ve kültürel referansları vardır. Bu, bir dilden diğerine çeviri yaparken, metnin hedef dilin dilbilgisi, kelime seçimi ve kültürel referanslarına uyarlanması gerektiği anlamına gelir.

Edebi çevirinin zorlukları, bazen tam olarak aynı anlamı ve etkiyi vermek için kelime kelime çeviri yapmanın yetersiz olduğu gerçeğinden kaynaklanır. Çevirmenler, orijinal metnin anlamını koruyarak, hedef dile uygun bir şekilde aktarmak için sıklıkla yaratıcı çözümler geliştirirler. Dahası, bu yaratıcı çözümlerin, orijinal metnin inceliklerini tam olarak yansıtamayabileceği bir gerçektir. Bu nedenle, edebi çeviri, çevirmenlerin birçok farklı beceri ve yeteneği bir arada kullanmalarını gerektirir.

Kabulünün 102. Yılında İstiklâl Marşı ve Milli Şairimiz Mehmed Âkif Ersoy 3. Uluslararası Sempozyumu

Öte yandan, İstiklal Marşı, milli mücadele döneminde yazılmıştır ve Türkiye'nin bağımsızlığı için mücadele eden insanların fedakârlıklarını anlatmaktadır. Marşın çevirisinde bu duygu yüklü mesajın korunması elzemdir. Ayrıca, İngilizce dilinin farklılıkları göz önüne alınarak, çeviride belirli sözcüklerin ve ifadelerin farklı anlamlar taşıyabileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle, çeviride yalnızca kelime anlamlarına odaklanmak yeterli değildir. Aynı zamanda, Türk kültüründen ve tarihinden kaynaklanan özel ifadelerin ve sembollerin İngilizce okuyuculara doğru bir şekilde aktarılması önemlidir.

İSTİKLAL MARŞI

İstiklal Marşı¹, Türk tarihinin en önemli sembollerinden biridir ve Türk milletinin bağımsızlık savaşındaki kararlılığı ve mücadelecilik ruhunu yansıtır. Mehmet Akif Ersoy'un bu eşsiz şiiri, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana Türk insanının gurur kaynağı olmaya devam etmektedir. Akif'in diliyle İstiklal Marşı'na yüklenen duygular milli değerleri yansıtarak Türk milletinin bağımsızlık mücadelesini destanlaştırmıştır. Marşın dili sade ve etkilidir ve okunduğunda insanın içinde milli bir coşku uyandırmaktadır. İstiklal Marşı, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesindeki azmini yansıttığından, Türk milletinin en önemli ortak değerlerinden biridir.

İstiklal Marşı'nın İngilizceye çevrilmesi, dil farklılıklarından kaynaklanan bazı zorluklar nedeniyle oldukça güçtür. İlk olarak, İstiklal Marşı'nın dilinde yer alan edebi sanatlar, Türkçe ile İngilizce arasındaki dil farklılıkları nedeniyle tam olarak aktarılamaz. Teşbih sanatı gibi bazı sanatlar, Türk kültürüne özgüdür ve İngilizceye çevrildiğinde anlamını tam olarak yansıtamayabilir. İkinci olarak, Türkçenin gramer yapısı, İngilizce gramer yapısından farklıdır ve bu da çeviride zorluk yaratır. İstiklal Marşı'nın ilk kıtasında kullanılan kafiye düzeni, Türkçe dilinin yapısına özgüdür ve İngilizceye tam olarak aktarılamaz. Ayrıca, Türk kültüründeki sembolik anlamlar, İngilizce dilinde aynı sembolik anlamı taşımaz.

İNGİLİZCEYE ÇEVİRİ

İstiklal Marşı'nı İngilizceye çevirirken kafiye düzenine, satır uzunluklarına, duygu ve anlama olabildiğince sadık olmak gerekir. Şiirin ana fikri ve temel unsurları, hedef dile doğru bir şekilde aktarılmalıdır. Bir başka önemli unsur da hedef dildeki okuyucunun zihninde net bilgiler oluşturmaktır. Kültür farklılıkları olması nedeniyle orijinal dilden hedef dile çevirdikten sonra ana dili İngilizce olan bir kişiye çeviriyi okutup kontrol ettirmek şiddetle tavsiye edilir. Söz konusu durum, hedef dilde yaptığımız çevirilerin doğru olması, mesajımızın anlaşılmasını ve iletişimimizin etkili olmasını sağlamak için son derece önemlidir. Bu kontrol işlemi, çevirinin doğru ve uygun bir şekilde yapıldığından emin olmak için yapılır. Kontrol eden kişi, çeviriyi okuyarak ve analiz ederek, dilbilgisi, sözcük seçimi,

¹ İstiklal Marşı, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 12 Mart 1921'de Ankara'da kabul edildi.

Kabulünün 102. Yılında İstiklâl Marşı ve Milli Şairimiz Mehmed Âkif Ersoy 3. Uluslararası Sempozyumu

yazım ve noktalama hataları gibi konularda geri bildirim sağlayabilir. Bu geri bildirim, çevirinin kalitesini arttırmak için yapılacak düzeltmeleri ve değişiklikleri belirlememize yardımcı olabilir. Ayrıca, kontrol işlemi, hedef dili konuşan bir kişinin gözünden bakarak, hedef dilin kültürel, sosyal ve dilbilimsel faktörlerini de göz önünde bulundurarak çeviriyi değerlendirmemize yardımcı olabilir. Bu, çevirinin hedef dilde tam anlamıyla anlaşılıp anlatılmak istenilen mesajı doğru bir şekilde yansıtıp yansıtmadığını kontrol etmemize olanak tanır.

İstiklal Marşı'nın ilk kıtasında aaaa kafiye düzeni kullanılmıştır ve her satırın sonunda "cak" hecesi ile zengin kafiye vardır. İkinci kıtada ise bbbb kafiye düzeni kullanılmıştır ve her satırın sonunda tam kafiye bulunur.

Turkish Independence March

-To Our Heroic Army-

Fear not, the red banner in the sky won't decline;

Till the last soul over my homeland doesn't sign.

It is the star of my nation, forever to shine;

It belongs only to my nation, it is also mine.

Don't make faces you coy crescent for mercy's sake!

Smile to our brave nation... What this anger, this pique?

Our spilled blood for you then will not be angelic,

Independence is the pure right of my religious folk.

SONUÇ

Şiir çevirisi, dilin, kültürün ve edebiyatın farklı özelliklerini bir arada kullanarak karmaşık bir edebi türün aktarılmasını gerektirir. Çevirmenler, şiirin yapısal özelliklerini korumak, dil özelliklerini uygun şekilde aktarmak ve şiirin kültürel bağlamını dikkate almak için yaratıcı çözümler geliştirmek zorundadırlar. İstiklal Marşı ise Türk bağımsızlık mücadelesinin sembolü haline gelmiş ve Türk milli kimliğinin önemli bir parçası olmuştur. İstiklal Marşı'nın İngilizce çevirisi yapılırken, birkaç önemli kurala dikkat etmek gerekiyor. Öncelikle, marşın anlamını ve ruhunu doğru bir şekilde aktarmak çok önemlidir. Bu nedenle, çeviride her kelimenin doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlamak gerekmektedir. Şiirdeki dizeler de orijinale sadık kalarak belirli uzunlukta olmalıdır. İngilizce çeviride, cümle yapıları, zamanlar,

Kabulünün 102. Yılında İstiklâl Marşı ve Milli Şairimiz Mehmed Âkif Ersoy 3. Uluslararası Sempozyumu

isimler ve fiiller doğru bir şekilde kullanılmalıdır. İstiklal Marşı'nda kafiye ve edebi sanatların korunması İngilizce çevirinin okunabilirliğini ve estetiğini artıracaktır.

KAYNAKÇA

Aydoğan, Y. (2017). *Milli Şair Mehmet Akif Ersoy*. Genç Hayat.

Göktürk, A. (1994). *Çeviri: Dillerin Dili*. Yapı Kredi Yayınları.

Kocakaplan, İ. (2017). *İstiklal Marşımız ve Mehmet Akif Ersoy*. Türk Edebiyat Vakfı Yayınları.

Kuntay, M.C. (2018). *Mehmet Akif Ersoy: Hayatı - Siciyesi – Sanatı*. Alfa Yayınları.

Vakkasoğlu, V. (2018). *Mehmet Akif: Hayatı - Sanatı – Eserleri*. Boğaziçi Yayınları.